

12 SMJERNICA ZA MEĐURELIGIJSKI DIJALOG NA LOKALNOM NIVOU

The Congress

Le Congrès

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

POZNAVANJE I RAZUMIJEVANJE LOKALNE SITUACIJE U POGLEDU RELIGIJE

01 Lokalne vlasti se pozivaju da prihvate da religija danas igra sve veću ulogu u **konstrukciji pojedinačnih i kolektivnih identiteta**, te da ima uticaja na socijalizaciju i uobličavanje društvenog zastupanja, kao i na stavove njihovih brojnih građana prema svijetu. Religija je izraz i rezultat sistema vjerovanja koji se prenosi s generacije na generaciju, te odanosti tradiciji. Pomaže u uobličavanju načina na koji ljudi razmišljaju, te uspostavlja vrijednosti i pravila ponašanja.

02 Te vlasti moraju dobro **poznavati** relativnu veličinu lokalnih vjerskih grupa i kako su one organizirane. Mora se vidjeti da su svjesni toga da su kroz svoje učenje i obuku, te kroz usluge koje pružaju, lokalne vjerske organizacije od istinske koristi za javnost. Svojim članovima nude osjećaj svrhe i pomažu u izgradnji društvenih odnosa, te su,

kao takve, punopravne članice lokalnog društva. Svijest o mjestu i ulozi etničkih i/ili vjerskih manjina može se uspješno udružiti s istom takvom sviješću o latentnom autoritetu koji pokazuje **većina**, koja generalno ima jedan kva-zi-monopol nad lokalnim polugama moći. Takav pristup pomoći će da se spriječi da manjine budu, protiv svoje volje, gurnute u smjeru defanzivnih stavova. Naročito će se posvetiti pažnja ulozi porodice, posebno majki, koje pomažu u prenošenju svojih kulturnih vrijednosti na sljedeću generaciju, uz opći stav otvorenosti prema društvu.

03 Vjerske organizacije ne bi se trebale smatrati homogenim tijelima, već organizacijama koje su i same ponekad predmet **sukobljenih viđenja**. Upravo zato je odluka lokalnih vlasti u pogledu toga koji će sagovornici biti otvoreni za dijalog, a u isto vrijeme u poziciji mogućnosti uticaja na svoju zajednicu, ključna i za sadašnjost i za budućnost.

PROMOCIJA RAZUMIJEVANJA MEĐU UČESNICIMA U DIJALOGU

04 Lokalne vlasti moraju doprinosti procesu **otkrivanja drugih kultura**, tako što će zapažati kulturološke sličnosti i razlike, razumijevati one čiji su pogledi drugačiji i raznovrsniji u odnosu na lokalne običaje i praksu, te širiti i razmjenjivati takve informacije. Mogu to raditi i tako što će poticati poduku iz širokog spektra vjerskih znanja, s ciljem izgradnje znanja iz kulture, a ne vjerske prakse. Takvo obrazovanje, koje se nudi u u školi i kroz vjersko-obrazovne centre za građanstvo, bit će ključni faktor u poticanju veće otvorenosti i traganja za znanjem. Otvorenost prema drugima može, isto tako, pobuditi želju za boljim razumijevanjem sopstvene vjere ili sopstvenih ličnih i društvenih vrijednosti, pomažući time da se kroz izgrađeniju kulturnu svijest smanji rizik od radikalizacije. Takve aktivnosti će biti vođene željom da se stvore uslovi za jednakost muškaraca i žena, te da se ona istinski i ostvaruje.

05 Lokalne vlasti moraju identificirati **pogodne trenutke** za izgradnju uzajamnog razumijevanja i ličnih kontakata, te za smanjenje nivoa nepovjerenja, čak i straha. Cilj bi trebao biti stalni napredak od neznanja ka znanju, od znanja ka razumijevanju, i od razumijevanja ka povjerenju. Relevantne aktivnosti mogu podrazumijevati i posjete različitim mjestima vjerskih obreda, ili ustanovljavanje godišnjeg interkulturalnog ili međuvjerskog foruma ili festivala. Tome bi se mogla priključiti i ustanova ili vijeće za interkulturalne i međuvjerske odnose, kao fokus multilateralne razmjene stavova.

USTANOVITI PARTNERSTVO

06 Lokalne vlasti su na **prvoj liniji**, te njihovo aktivno prisustvo na terenu, njihovo poznavanje svih aktera, te njihova sposobnost za uvođenje inovacija, daje im vodeću i potpuno **legitimnu** ulogu u odnosu na vjerske aktivnosti. Njihovi razgovori i aktivnostu moraju biti vođeni željom za otvorenošću, inovacijom i eksperimentom.

07 Uloga lokalnih vlasti u promociji dijaloga i uspostavi partnerstva će biti dugoročno djelotvornija i valjanija ako se **na samom početku**

ostvare određeni uslovi:

- ▶ poštivanje zakonitosti;
- ▶ promocija jednakosti žena i muškaraca;
- ▶ vjerska neutralnost i nediskriminacija;
- ▶ transparentnost u svim aktivnostima.

08 Lokalne vlasti ne bi se trebale direktno uključivati u vođenje međureligijskog dijaloga. Principi subsidiarnosti i vjerske autonomije trebali bi biti zapreka zvaničnom sponzoriranju ili organizaciji takvog dijaloga. Zvanični stav trebao bi biti stav **odsustva indiferentnosti i nemiješanja**. Uloga lokalnih vlasti je, u suštini, uloga onoga ko omogućava, medijatora ili, ako je to potrebno, regulatora, na osnovu jasno definiranih i dogovorenih ciljeva. Uz takvo polazište, polazište neutralnosti na osnovu obaviještenosti, međuvjerski dijalog je, zapravo, zasnovan na razumu, a ne na vjerovanju, i na znanju, a ne ubjeđenju.

09 Naglašavajući pojmove prihvatanja i povjerenja, lokalne vlasti mogu, tako što će usvojiti pozitivan

stav prema demokratskom upravljanju pluralizmom, osigurati da se religije vide ne kao problem, već kao **resurs**. Njihove aktivnosti trebale bi biti usmjerene ka dva cilja: uspostavi **koherentnije organizacione** strukture za lokalne vjerske organizacije, te jačanju **društvene kohezije**. Tijela i partneri uključeni u dijalog ne bi trebali izlaziti iz svojih specifičnih uloga, te bi dijalog trebali tretirati prvenstveno kao zajedničko bogatstvo koje treba poticati.

10 Aktivnosti kao što su izgradnja ili vođenje objekata bogoslužjenja bi trebale biti uobličene tako da promoviraju ravnotežu i sklad, te da potiču veću

otvorenost, a ne getoizaciju. To znači da **međuvjerski pristup** mora postepeno preuzimati vođstvo u odnosu na jednovjerski. Aktivnosti lokalnih vlasti trebale bi biti vođene željom da se promovira zajedničko vjerovanje u jednog Boga s mnogo lica.

11 Način na koji se lokalne vlasti bave vjerskom raznolikošću i međuvjerskim dijalogom trebao bi se konkretno odražavati u načinu na koji se kreiraju politike rada u pogledu sportskih, obrazovnih, urbanističkih i kulturnih djelatnosti, te u njihovim odnosima s lokalnim udruženjima, čime te aktivnosti poprimaju **transverzalnu dimenziju**. Takav način rada mora djelovati i biti temelj za sva polja aktivnosti, a ne samo za određeno područje. Ako su svi zainteresirani spremni da jedni druge saslušaju, moći će se ostvariti ono što Kanađani nazivaju «**razumnim prilagođavanjem**», što znači da se svim zajednicama nudi maksimalna mogućnost da iskažu svoja vjerska ubjeđenja, sve dok se ona ne sukobljavaju s temeljnim pravima drugih.

EVALUACIJA

12 U konsultacijama s lokalnim vjerskim organizacijama, lokalne vlasti bi trebale unaprijed odrediti koje će **kriterije i pokazatelje** koristiti za ocjenu djelotvornosti svog interkulturalnog i međuvjerskog dijaloga. Tu bi se mogla uključiti i izgradnja sopstvene stručnosti, te uspostava mreža za razmjenu između vjerskih grupa, ili uspostava informativnih centara i centara za obuku. Trebali bi ostvariti kontakt i s predstavnicima drugih lokalnih vlasti, s ciljem poređenja i sagledavanja različitih aranžmana, da bi se izgradio poseban sopstveni pristup.

Za Kongres lokalnih i regionalnih vlasti, promocija međureligijskog i interkulturalnog dijaloga je jedan od ključnih elemenata dijaloga između različitih grupa koje čine naše lokalne zajednice.

To predstavlja djelotvorno sredstvo za borbu protiv netolerancije i radikalizacije, te za jačanje zajedničkog života u uzajamnom razumijevanju.

Kongres je svoj rad na ovu temu započeo kroz dvije konferencije, održane 2006. i 2010. godine u francuskom gradu Montchaninu. Na tim konferencijama su predstavnici lokalnih vlasti, akademski radnici, međunarodne organizacije i vjerske vođe učestvovali u diskusijama usmjerenim na ulogu lokalnih vlasti u međureligijskom dijalogu – naročito u pogledu razmjene dobrih iskustava, principa sekularizma, vjerskog obrazovanja, obuke vjerskih vođa i finansiranja mjesta bogoslužjenja. Ovih 12 principa komplementarni su idejama predstavljanim u Bijeloj knjizi Vijeća Evrope o interkulturalnom dijalogu, naslovljene «Zajednički život kao jednakost uz dostojanstvo», usvojenoj 2008. godine.

www.coe.int/congress-intercultural

congress.intercultural@coe.int

Izdanje: mart 2016

BOS

www.coe.int

Vijeće Evrope je vodeća organizacija za brigu o ljudskim pravima na evropskom kontinentu. Organizaciju čini 47 država članica, od kojih je 28 članica Evropske unije. Kongres lokalnih i regionalnih vlasti je institucija Vijeća Evrope zadužena za jačanje lokalne i regionalne demokratije u svojim 47 država članica. Kongres čine dva vijeća – Vijeće lokalnih vlasti i Vijeće regija – kao i tri komiteta, kroz koje se okuplja 648 izabranih zvaničnika, predstavnika više od 200.000 lokalnih i regionalnih vlasti.

The Congress

Le Congrès

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE